

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทรโยง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทรโยง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ความหมายของความเสี่ยง และความหมายของความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียเปล่า หรือเหตุการณ์ ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ หรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงิน และ การบริหาร ซึ่งอาจเป็นผลกระทบ ทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Consequence) ที่ได้รับ และ โอกาสที่เกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้

๒.๑ เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต

๒.๒ เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ

๒.๓ เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

๒.๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุน การกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทรโยง ได้แบ่งความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการ ปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตทางราชการ
๒. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

๖. กรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือ แรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ การควบคุม ภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตาม ทฤษฎี สามเหลี่ยม การทุจริต (Fraud Triangle) ตามหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R. Cressey (๑๙๔๐) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาและอาชววินกา ชาวอเมริกัน ได้ให้เสมมติฐานไว้ในหนังสือชื่อ Other's People Money

กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการบริหาร การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการ ทุจริต พร้อมทั้ง ร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นการเป็นราชการ ใส่สะอาดสามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่าง มีประสิทธิภาพ จัดการตาม หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการ ดำเนินงานของส่วน ราชการให้มีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ใน ฐานะ กลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายใต้อริบทใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิด การ ทุจริตโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือหลักที่ 'สำนักงาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกันสกัด กั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริต Corruption Perceptions Index CPI) โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

- ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่ด้านการอนุมัติ อนุญาต
- ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ซึ่งได้ให้นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Management: CRM ไว้ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการอนุมัติ อนุญาต ได้แก่ การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ

ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรง ตำแหน่งใด ตำแหน่งหน้าที่ ตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติ ในทางมิชอบ

ด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ได้แก่ โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการ ประเมินของ ทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงิน ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสม ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ / ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อหน่วยงาน.....องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทรโยง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์.....

ประเภทความเสี่ยงด้านที่.....ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่.....

ชื่อกระบวนการ/กิจกรรม.....การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ.....

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๑	- ตรวจสอบความถูกต้องเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบความ ครบถ้วนเอกสารการเบิกจ่ายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๒	- การวางเบิก ขบ.๐๒ ในระบบ New GFMS Thai คือการขอเบิกเงินงบประมาณ ที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อ/สัญญา (ไม่มี PO)	- เจ้าหน้าที่อาจเลือกปฏิบัติในการให้บริการ และ การใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ แก่พวกพ้อง

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดขึ้นได้มากที่สุด
๔	โอกาสเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง
๓	โอกาสเกิดขึ้นได้บ้าง
๒	โอกาสเกิดขึ้นได้น้อย
๑	ไม่เคยเกิดขึ้นหรือโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อหน่วยงาน
๓	มีหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการปฏิบัติของหน่วยงาน
๒	ปรากฏข่าวลือการทุจริตของหน่วยงาน มีการสอบถามข้อมูล
๑	ไม่เคยเกิดขึ้นหรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ - ๙ คะแนน)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ คะแนน ขึ้นไป)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			โอกาส Likelihood	ความรุนแรง Impact	ผลกระทบ Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	การตรวจสอบความถูกต้องเอกสาร เบิกจ่ายงบประมาณ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบ ความครบถ้วนเอกสารการเบิกจ่ายไม่เป็น มาตรฐานเดียวกัน	๔	๓	๓	สูง
๒	การวางเบิก ขบ.๐๒ ในระบบ New GFMS Thai คือการขอเบิกเงิน งบประมาณที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อ/สัญญา (ไม่มี PO)	- เจ้าหน้าที่อาจเลือกปฏิบัติในการให้บริการ และการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง	๓	๔	๔	สูง

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/กิจกรรม : การเบิกจ่ายงบประมาณ							
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะ เวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	การตรวจสอบ ความถูกต้อง เอกสารเบิกจ่าย งบประมาณ	- เจ้าหน้าที่อาจใช้ ดุลย พินิจในการ ตรวจสอบ ความ ครบถ้วนเอกสาร การ เบิกจ่ายไม่เป็น มาตรฐานเดียวกันหรือ การเรียกรับสินบนการ ปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ขึ้น	สูง	- จัดทำแนวทางการ จัดทำเอกสาร ประกอบการเบิก จ่ายเงิน ของ สถานศึกษา ในสังกัด - ประกาศเจตนารมณ์ นโยบาย No Gift Policy เพื่อให้ บุคลากร สถานศึกษา ในสังกัด ยึดถือปฏิบัติ อย่าง เคร่งครัด	- มีแนวทางการจัดทำ เอกสารประกอบการ เบิกจ่ายเงินของ สถานศึกษาในสังกัด - จัดโครงการอบรม พัฒนาประสิทธิภาพ การ ปฏิบัติงานด้าน การเงิน และพัสดุ - เผยแพร่แนวทางการ เบิกจ่ายในสถานศึกษา ในสังกัดได้รับทราบ - กำกับติดตามการ ดำเนินงานและกำชับ ให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตาม ระเบียบฯอย่าง เคร่งครัด	ต.ค. ๖๘ ถึง ก.ย. ๖๙	ทุกกอง/ สำนัก
๒	การวางเบิก ขบ. ๐๒ ในระบบ New GFMS Thai คือการขอ เบิกเงิน งบประมาณที่ไม่ อ้างอิงสั่งซื้อ/ สัญญา (ไม่มี PO)	เจ้าหน้าที่อาจ เลือก ปฏิบัติในการ ให้บริการและการ ใช้ อำนาจตาม กฎหมาย เพื่อเอื้อ ประโยชน์ แก่พวกพ้อง	สูง	- การสร้างความ โปร่งใส เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตาม กฎหมาย อย่างเคร่งครัด แยกแยะ ผลประโยชน์ ส่วนตน ออกจากส่วนรวม - การประกาศ เจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy - จัดทำแนวทางการ ปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่	- กำกับติดตามการ ดำเนินงานเจ้าหน้าที่ ในดำเนินงานให้ เป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับ		

ลงชื่อ

ผู้จัดทำ

(นางสาวฉันทมล พิมพ้อักษร)

นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ